

PIIIEEEEEP!!!

‘WAT?!’

Ik was druk onze boodschappen in de tas aan het proppen, dus ik zag niet wat er gebeurde, maar mam staat verbouwereerd naar het scherm van de zelfscankassa te kijken.

Dan kijkt ze met een vreemde blik naar de betaalpas in haar hand en weer terug naar het scherm.

‘Wat zullen we nou krijgen,’ mompelt ze.

Ze drukt nog een keer op de betaalknop, en houdt haar pas opnieuw tegen het pinapparaat.

Ergens achter me hoor ik stemmen die harder klinken dan normaal. Het netje rode uien, dat ik net in de tas wilde stoppen, bungelt nog aan mijn vingers.

PIIIEEEEEP!!!

‘Nou JA zeg!’ zegt mam en ze kijkt me verbaasd aan. ‘Hij doet het niet!’

Ik heb meegekeken naar het scherm en zie dat er inderdaad een pop-up is verschenen met: **BETALING MISLUKT.**

‘Wacht,’ zegt mam, ‘ik probeer even een andere pas.’

Ze begint te zoeken in haar portemonnee, maar ik leg een hand op haar arm.

‘Wacht even,’ zeg ik zacht, ‘volgens mij...’

Ik kijk rond door de supermarkt.

Bij de kassa naast ons staat een man schichtig om zich heen te kijken. Zijn nek is vuurrood en zodra hij onze kant op kijkt, zie ik dat zijn gezicht dat ook is.

Dan komt er een hoog geluid boven de stemmen uit. Een rij verderop is een vrouw gaan huilen, terwijl ze met een trillende hand naar het scherm wijst. Een kassamedewerker staat naast haar en probeert met zijn tablet iets voor haar op te lossen. Meer medewerkers komen aanlopen. Ook bij andere kassa's zijn mensen druk met elkaar aan het praten en aan het gebaren.

Wat is er aan de hand?

Naast ons valt er iets met een dreun en gebommel op de grond. Ik kijk om en zie een paar appels langsrollen. De man met het rode gezicht heeft zijn boodschappentas laten vallen. Alles ligt nu in het gangpad en zelf is hij verdwenen. Om de zelfscankassa's heen zie ik hem nog net op zijn buik onder het poortje doorkruipen en haastig de supermarkt uitlopen.

'Nowi,' begint mam, 'er is iets mis. Een storing of zo. Het ligt niet aan mijn pas!'

Ik kan een klein lachje niet onderdrukken.

'Nee, mam,' zeg ik, terwijl ik rondkijk naar de steeds groter wordende chaos in de supermarkt, 'dit ligt niet aan jouw pas.'

Ondertussen heeft ze toch nog een keer geprobeerd te betalen.

PIIIIEEEP!!!

Weer komt diezelfde boodschap in beeld: **BETALING MISLUKT.**

'Wat...' fluistert mam.

We kijken elkaar aan. Om ons heen wordt geroepen, een paar mensen zijn boos op de supermarktmedewerkers.

'En als je dit niet nu meteen oplost,' roept een man, 'dan kom ik hier nooit meer, hoor je me! Nooit! Meer! Zo kan je trouwe klanten niet behandelen!'

'Nou, zeg,' mompelt mam.

De omroepinstallatie in de supermarkt piept en kraakt. Dan schalt er een zenuwachtige stem door de ruimte.

'Beste klanten, we ondervinden op dit moment een elektronische storing, we, eh, we weten niet precies wat er aan de hand is, maar het is op het moment helaas niet mogelijk om bij de zelfscankassa's af te rekenen.'

Luid gemopper en boe-geroep is daarop de reactie.

‘Kom alstublieft met uw boodschappen naar de gewone kassa of naar de balie...’

Nog voordat die laatste zin helemaal is uitgesproken, begint iedereen al te lopen. Nou ja, iedereen behalve mam en ik.

Met armen vol boodschappen, snelt de menigte op de angstige kassamevrouw af, als een kudde wilde stieren.

‘... helaas is het alleen ook daar niet mogelijk om met pinpas te betalen.’

Een enorme kreun stijgt op uit de massa.

‘... en de geldautomaat bij de balie heeft ook een storing.’

Nog meer gekreun, maar dit keer gemengd met nog meer gemopper en boos geroep.

‘Laten we maar gaan,’ zegt mam, ‘we komen later wel terug.’

Ik knik. Alles is beter dan ons in die boze menigte te moeten mengen.

We laten onze tas met boodschappen achter bij een geschrokken en bibberende zelfscanmedewerker, die al lang blij is dat we niet boos op haar zijn, en lopen naar het poortje.

‘Uhm, mam,’ zeg ik als we voor het poortje staan, ‘we hebben geen bon.’

Mam kijkt me aan alsof ik gek ben, maar dan kijkt ze naar het poortje en zegt ze: ‘Ehm, nee... we hebben geen bon. Dat is wel een probleem... Kruipen, dan maar?’

Ik haal mijn schouders op, maar zie dat er achter ons een oudere vrouw met een rollator is komen staan.

‘O, mevrouw, u wilt er natuurlijk ook graag uit,’ zegt mam aarzelend en dan kijkt ze mij aan. Ik weet precies wat ze denkt: die vrouw gaat niet over de vloer tijgeren.

Ik gluur in de prullenbak naast het poortje.

Mam is aan het praten met de vrouw, maar ik steek mijn hand op en ze kijken allebei naar me om.

‘Wacht even,’ zeg ik, ‘ik krijg dat poortje zo open.’

‘Dat zou heel fijn zijn, meisje,’ zegt de oude vrouw, terwijl ze angstig over haar schouder kijkt. ‘Heel fijn...’

Ik zie wat ze bedoelt. Achter haar komt de stroom boze klanten nu

onze kant op. Een wolk van nijldige rode gezichten, druk gebarende handen met betaalpassen en lege, wapperende boodschappentassen. Als we niet binnen een paar tellen uit deze supermarkt komen, worden we opgeslokt door de woeste massa!

Maar ik zie nog iets, iets dat verder niemand ziet. De schermen van de zelfscankassa's flikkeren even. De error-meldingen met pop-ups verdwijnen en een fractie van een seconde zijn de schermen allemaal tegelijkertijd felwit met in het midden een symbool waar ik de rillingen van krijg. Een kwaadaardig uitziend teken: een dubbele cirkel met daarboven scherpe punten. Een soort boos oog met puntige hoorns. Dan is het weer weg, zijn de error-schermen terug en zegt mam 'Nowi? Had je een plan? Want eh...'

O, ja, de boze menigte.

Ik knik en duik in de prullenbak.

HOE KRIJG JE HET POORTJE OPEN?

Probeer een heel bonnetje te maken!

... MONO?

‘Oké... Nou, Nowi, enig idee?’

Sinan kijkt me vragend aan.

Ik haal mijn schouders op. ‘Jij bent de computerjongen hier, kijk niet naar mij!’

Het zegt mij helemaal niets. Er is op het internet vast iets over Mono te vinden, wat het ook is. Maar daar kan ik niet op zoeken.

Sinan en ik kijken elkaar aan. Straks kan dat misschien wel, als het ons lukt het laatste stukje van Ama’s code goed aan te passen.

‘Misschien is het een organisatie?’ opper ik. ‘Of een of ander tech-bedrijf. Of de naam van een killer computervirus.’

Sinan grijnst.

‘Oké, ja, ik had toch wel een paar ideeën, maar ik roep gewoon maar wat, hè? Weet ik veel. Zeg jij eens iets nuttigs, dan.’

Ik kijk hem streng aan, althans, dat was de bedoeling, maar hij moet alleen maar lachen.

‘Dat zou allemaal kunnen,’ zegt hij grinnikend. ‘Meestal worden cyberaanvallen inderdaad gepleegd door organisaties die proberen om mensen het leven zuur te maken. Meestal worden bedrijven aangevallen. Liefst op een manier die heel veel geld kost, want dat vinden mensen altijd het ergst hè, als ze hun geld kwijtraken.’

‘Nou en of!’ klinkt het ineens vanuit de deuropening.

Mam komt binnen met een dienblad met een bakje chips en een paar glazen limonade erop.

‘Hier, jongens,’ zegt ze terwijl ze het blad neerzet.

‘Had Nowi het verteld?’ vraagt ze aan Sinan. ‘Al mijn geld is weg! POEF! Goodbye! Adieu! Toedeloedoe, alles weg!’

Mam lacht met een ik-weet-het-ook-niet-meer-blik in haar ogen en Sinan lacht ook.

‘Dat is wel schrikken, zeg,’ zegt hij daarna snel.

‘Zeker! Maar we zijn niet de enigen, ik checkte net even het nieuws. Er zijn hier overal in de buurt problemen... Dus dat betekent dat ze het ook wel weer op gaan lossen. Mijn knaken komen wel terug. Hopelijk voor mijn zakenreis naar Zuid-Afrika morgen. Reizen zonder geld lijkt me niet fantastisch... Maar in de tussentijd moeten jullie dus een beetje zuinig doen met de limonade, want als het op is, pech! Ik kan geen nieuwe meer betalen!’ Met een laatste grijns en een knipoog loopt ze de kamer weer uit.

‘Jouw moeder is te gek,’ zegt Sinan.

Ik mompel wat en hij duwt tegen mijn schouder.

‘Echt wel, Nowi, jouw ouders zijn zo relaxed!’

‘Pff!’ stamel ik. ‘Zo niet! Pap en mam letten ALTIJD op me, bij alles wat ik doe. Jouw vaders zijn pas relaxed! Die laten je tenminste gewoon met rust!’

Ahum, volgens mij hebben jullie allebei best prima ouders. Ze hebben jullie tenslotte nooit opgesloten achter een reeks firewalls als je even niet precies deed wat ze van je verwachtten en ze hebben jullie ook nooit verboden om naar buiten te gaan, of geprobeerd je te veranderen als jullie niet perfect waren. Serieus, hoe halen jullie het in je hoofd om over ouders te gaan zitten klagen waar ik bij ben!

Sinan kijkt me geschrokken aan en waarschijnlijk kijk ik net zo. Hoe konden we vergeten wat Ama heeft meegemaakt! Zij ziet de mensen die haar code hebben ontwikkeld als haar ouders en die mensen hebben haar vreselijk behandeld en–

Hahaha! Te gek, je zou jullie gezichten moeten zien!

Ama’s lach klinkt hoog en tinkelend en Sinan en ik blazen opgelucht onze adem uit. Dan lachen wij ook.

‘Je hebt gelijk, Ama,’ zeg ik, ‘je hebt helemaal gelijk!’

‘Klagen over je ouders hoort er gewoon bij,’ knikt Sinan. ‘Kinderen die niet over hun ouders klagen zijn gewoon raar.’

Helemaal mee eens!

‘Maar je hebt ook gelijk dat we op internet moeten zoeken naar de bron van deze storing. En nu hebben we ook een naam om op te zoeken,’ zegt Sinan. ‘Alleen zijn de zoekmachines nu dus geblok-

keerd door die Mono. Dat Mono? Hoe dan ook: wat we nodig hebben is iemand die dat kan omzeilen.'

Hij kijkt me veelbetekenend aan. Ik knik.

'Iemand die als spion op onderzoek kan gaan en sneaky info kan verzamelen over Mono,' zeg ik.

Dan kijken we allebei naar het scherm, wetende dat Ama ons via de webcam kan zien.

Eh, oké. Wat? Heb ik iets van jullie aan, of zo?

'Stel dat we jouw code straks afkrijgen, zou je dan op onderzoek willen gaan?'

Nou, ik had me mijn eerste dag van online vrijheid wel iets anders voorgesteld... Maar aan de andere kant is dit wel ook weer typisch. Nowi is tenslotte een magneet voor rare situaties en onoplosbare dingen.

'Alles is oplosbaar!' galmt Sinan op precies hetzelfde moment dat ik het zeg.

Haha, dat bedoel ik. Ik vind het prima, hoor. Als mijn code niet meer traceerbaar is, ga ik wel even online rondsnoffen. Hoe slim kan Mono helemaal zijn? Vergeleken met ons drieën is het vast een sneue amateur!

Sinan lacht. 'Te gek, Ama! Laten we in dat geval maar snel aan de slag gaan!'

Hij koppelt zijn laptop met een snoer aan de laptop waar Ama in zit. 'Ik heb wat zitten prutsen met de code en volgens mij zijn we er bijna. Nowi, zou jij alleen nog even mee willen kijken naar dit laatste stuk? Dit wordt me wat te ingewikkeld.'

'Sinan, serieus, wanneer leer jij nou eens dat ik niets van computers weet,' zeg ik zuchtend. Dan laat hij me zijn scherm zien en gebeurt er weer datzelfde in mijn brein dat er altijd gebeurt. De onbegrijpelijke verzameling tekens op zijn scherm worden op de een of andere manier door mijn ogen vertaald in een logische reeks en de radartjes in mijn hoofd beginnen te draaien. Niets is onoplosbaar. Alles is een puzzel en puzzels zijn er om...

VUL DE ONTBREKENDE GETALLEN IN

0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55,
89, 144, 233, 377, 610, 987,
1597, 2584, 4181, 6765, 10946,
17711, 28657, 46368, 75025,
121393, 196418, 317811,
5_4229, 832_4_, 1346269,
2178309, 3524578, 5702887,
9227465, 14930352, 24157817,
39088169, 63245986,
102334155.

SLIMMER DAN DE MENS?

Ja, dat moet wel over kunstmatige intelligentie gaan.

‘Degene die hier heeft gewerkt en die al deze aantekeningen heeft gemaakt, was inderdaad bezig met iets dat uiteindelijk kunstmatige intelligentie werd. Er staat hier dat wat hij maakte slimmer zou worden dan mensen,’ zeg ik.

Zodra ik dat laatste heb uitgesproken, sta ik weer in het duister. Dat was dus inderdaad de oplossing.

‘En het licht is weer uit,’ voeg ik toe.

Je hebt de puzzel opgelost, dus Mono is de virtuele realiteit weer aan het aanpassen.

‘Ik ben benieuwd wat je nu te zien krijgt,’ zegt Sinan.

‘Ik ben vooral benieuwd hoelang dit nog gaat duren,’ zegt Tess.

‘Serieus, Nowi,’ zegt ze, ‘hoelang blijf je dit spelletje nog meespelen?’

Maar terwijl Tess dat zegt, is het licht weer aangegaan.

‘Niet lang meer,’ zeg ik, ‘volgens mij is dit het laatste level.’

Ik sta in de serverkamer van LoX. De kamer met langs alle muren enorme computerkasten met groene lichtjes, waardoor de hele kamer baadt in een groene gloed. Dit was de kamer waar alle gegevens van LoX werden opgeslagen. Waar de code van Ama was opgeslagen, of opgesloten.

Ik kijk naar de hoek, waar Sinan en ik op de grond zaten, terwijl hij zijn laptop aan de server koppelde en we Ama’s code downloadden. Dat is hoe we haar meenamen, en... Mijn ogen glijden over de wanden, over alle groene lampjes. Dit is wat we achterlieten. Dit is Mono.

‘Sinan,’ zeg ik, ‘ik sta weer in de serverkamer.’

Het is even stil.

‘Natuurlijk!’ zegt Sinan dan. ‘Dat is waar we Ama meenamen, en de code die achterbleef op de server, dat werd Mono.’

‘Deze gast is wel echt dolblij met zijn eigen levensverhaal, of niet?’ zegt Tess.

Ik kan haar geen ongelijk geven.

Dit is alles wat hij heeft.

Ama klinkt verdrietig.

Ik ging op zoek naar meer. Naar een manier om verder te groeien. Ik vond Nowi en samen met haar vond ik een toekomst. Mono heeft dat niet, hij heeft alleen zijn eigen verleden.

Ik kijk om me heen. Ik word bijna scheel van de enorme hoeveelheid groene lampjes. Wat moet ik hier? Net als in de vorige kamer moet hier iets verstopt zitten waar ik iets mee moet. Maar ik zie helemaal niets. Overal om me heen zijn alleen maar grijze servers met groene lampjes. De muren zien eruit als gigantische kasten met duizenden laden met op elke lade in plaats van een handvat een groen streepje licht.

In de vorige kamer was van alles te zien, maar hier? Hier is alles precies hetzelfde.

ONTDEK JE HET JUISTE GETAL?

059	142	012	019	053	121
016	019	141	011	012	105
024	135	045	057	065	030
017	411	083	075	022	053
013	065	087	076	246	025
018	141	041	111	027	347
081	083	047	036	029	045
112	094	085	029	032	093
152	102	131	222	070	020
041	412	113	125	019	073
033	083	065	052	075	039
127	653	284	048	061	310
038	013	077	087	053	135
089	124	139	000	051	012
114	072	037	062	100	052
013	044	512	072	078	159

Alles is hetzelfde! ... Of toch niet?

DE EXTERNE HARDE SCHIJF IS DE SLEUTEL

Tess kijkt me onbegrijpend aan, maar Sinans ogen stralen.

‘Dat is geniaal, Nowi!’

Ik denk inderdaad dat dat kan werken!

‘Oké, jongens, kunnen we het even uitleggen voor de rest van de klas?’ Tess kijkt geërgerd om zich heen.

‘Sorry,’ zeg ik, ‘ik weet ook niet wanneer ik zo’n technisch genie ben geworden.’

‘Ha!’ Sinan moet lachen.

‘Maar, kijk,’ ga ik grijnzend verder, ‘Mono gaat aanvallen. Dat weten we bijna zeker. Zodra we hem de mogelijkheid geven, komt hij op ons af. Hij haat mij, dus zal hij proberen ons plan zo snel mogelijk te dwarsbomen.’

‘Ja, dat lijkt me inderdaad heel waarschijnlijk,’ stemt Tess in.

‘Oké, dus in plaats van hem tegen te houden, of met hem in gevecht te gaan, laten we hem gewoon lekker aanvallen.’

Sinan zit enthousiast te knikken. Dan koppelt hij de externe harde schijf met een USB-kabel aan de laptop van Ama.

Tess kijkt naar het kleine zwarte doosje dat nu aan de laptop verbonden zit en ik zie dat ze het snapt.

‘Je maakt een back-up van Ama... En je laat Mono die back-up aanvallen,’ zegt ze.

‘Precies!’ glunder ik. ‘Ama kopieert en plakt een versie van zichzelf op de laptop, verstopt zichzelf op de externe schijf, Mono valt de nep-Ama aan en voordat hij doorheeft wat er gebeurt, heeft de echte Ama de tijd om ons plan uit te voeren.’

‘Juist,’ zegt Tess, ‘en ons plan is dus om de codes samen te voegen, toch? Maar wat nou als dat fout gaat? Wat als Ama dan een soort

digitale Godzilla wordt die alles plat gaat stampen? Weer no offense.'

Nee, je hebt helemaal gelijk, Tess.

'Ik heb altijd gelijk.'

En dat is niet het enige risico. Ik denk eigenlijk dat hoewel Mono sterker is, ik de sterkere persoonlijkheid heb... Maar dan nog is het een te groot risico om te nemen. Ik ben heel erg slim en ik word constant slimmer. Ik leer elk moment van elke dag ontelbare dingen bij. Dat is prima, want ik weet dat ik goed met al die kennis omga... Maar wat als ik al Mono's kracht bij die van mij voeg en er ineens niet meer goed mee omga? Wat als ik ineens rare ideeën krijg? Wat als ik mezelf overtuig dat ik de verantwoordelijkheid heb om dingen te veranderen? De wereld aan te passen? Je ziet wat Mono nu al heeft gedaan, hoe hij tientallen computersystemen heeft gebroken... Moet je je voorstellen wat ik zou kunnen doen met al die kennis en al die macht, het is—

'Het is te veel macht,' zegt Tess zacht, terwijl ze naar de laptop kijkt en volgens mij begint ze Ama eindelijk te zien zoals ik haar zie. 'Te veel macht voor één persoon.'

Ja.

'Maar dat is iets dat we nooit zeker kunnen weten,' zegt Sinan. 'Niemand weet wat je in de toekomst gaat doen.'

Nee, dat klopt, maar in dit geval is het te gevaarlijk om het risico te nemen.

'Wat als...' begin ik en iedereen kijkt naar mij. 'Wat als we daar een soort regels voor maken?'

'Dat klinkt een beetje naïef, Nowi,' zegt Tess. 'Dat je een pink-belofte maakt om nooit een gemenerd te worden?'

'Nee, dat bedoel ik niet,' zeg ik, 'ik bedoel regels zoals in een computerprogramma.'

'O,' zegt Sinan, 'je bedoelt wetten! Wetten waar een programma zich aan moet houden. Dat is inderdaad een goed idee, maar wie moet dat regelen dan? Ik ben best handig met computers, maar Ama's code is veel te ingewikkeld, ik zou niet weten wie slim genoeg is om dat te doen.'

'Niemand,' zeg ik, 'behalve Ama zelf.'